A°. 1843. N°. 73.

LEYDSCHE COURANT.

MAANDAG, 19 JUNIJ.

NEDERLANDEN.

LEYDEN, 18 Junij.

[illegible] is alhier de 23ste verjaardag van H. K. H. Mevrouw de Prinses [illegible] gevierd geworden.

[illegible] aanvaardde de Wel-Edele, Hooggel. Heer H. C. B. SURINGAR, [illegible] als gewoon Hoogleeraar voor de Geneeskunde aan deze Hoo[illegible] het houden van eene plegtige redevoering:

De perficiendo Pharmacologiae studio.

[illegible]

[illegible] *noodzakelijkheid van eene meer doelmatige beoefening der ge[illegible]middelleer.*

[illegible] 's Gravenhage meldt men van den 16den:

[illegible] Majesteit heeft tot voorzitter der Algemeene Synode der Hervormde [illegible], welke den 1 Julij aanstaande vergadert, benoemd: Ds. *B. Nieveld* te [illegible], en tot vice-President en secundus van dien Dss. *C. L. van den* [illegible] 's Gravenhage en *C. W. Pape* te Heusden.

[illegible] eersten officier van Zr. Ms. corvet *Castor*, is benoemd de Luite[illegible] der eerste klasse *Talma*, en op genoemden bodem zijn overge[illegible] Luitenants ter zee der tweede klasse *H. Budde* en *Florenstijn*, [illegible] heer *Buschman* den 20sten dezer zijne nonactiviteit zal erlangen; [illegible] officier van Zr. Ms. fregat *Jason* is benoemd de Luitenant ter zee [illegible] klasse *Stavenisse de Brauw*, en overgeplaatst op dien bodem, om [illegible] mede te maken, de Luitenant ter zee der tweede klasse *van* [illegible], en is van dat fregat overgeplaatst op Zr. Ms. brik *de Pijl*, de [illegible] der eerste klasse *van Valkenburg*.

[illegible] KK. HH. de Prins en Prinses *van Oranje* zijn gisteren in deze [illegible] teruggekeerd.

[illegible] vernemt dat de werkzaamheden der Kamers van de Staten-[illegible] waarschijnlijk na de behandeling van het ontwerp betrekkelijk de [illegible] nieuwe schatkistbiljetten, hetwelk morgen bij de Tweede Kamer [illegible] zal komen, weder voor eenigen tijd, men spreekt van eene [illegible], zullen worden geschorst, en dat in dien tusschentijd de nieuwe [illegible] van wet, betrekkelijk de staatsbegrooting over 1844 en 1845, in [illegible] zullen worden gebragt.

[illegible] verslag in de Tweede Kamer der Staten-Generaal uitgebragt, [illegible] het ontwerp van wet tot tijdelijke voorziening in de behoeften der [illegible] (*zie ons vorig nommer*), is van den volgenden inhoud:

[illegible] de troonrede, waarmede de tegenwoordige zitting der Staten-[illegible] is geopend, werd als gevolg van de verminderde opbrengst van [illegible] belastingen en van het lager cijfer der koloniale bijdragen, dan [illegible] was gerekend, het aanwezen aangekondigd van een vrij aanzienlijk [illegible] 's Rijks kas over de diensten van 1841 en 1842, hetwelk in eene [illegible] mate de bezorgdheid der vertegenwoordiging heeft opgewekt. Bij de [illegible] der begrootings-wetten voor het opvolgend tweejarig tijdvak [illegible] dan ook reeds door de Regering het voornemen openbaar gemaakt, om [illegible] [illegible] begrepen in de financiele maatregelen, welke ter uitvoering van het [illegible] met België beraamd zouden worden.

[illegible] dit voornemen is gevolg gegeven bij het onderdaags behandelde voor[illegible] regeling van 's Rijks openbare schuld, bij hetwelk onder meerderen [illegible] van het tekort over de voormelde twee dienstjaren een crediet [illegible] van ten hoogste *f* 9,500,000, te vinden door de uitgifte van [illegible] renteride drie ten honderd, op de verder bij dat wets-[illegible] voorgedragene voet en wijze. Tevens was daarbij, onder letter C, [illegible] overgelegd, houdende vergelijking tusschen de raming van 's Rijks [illegible] over 1842 en derzelver opbrengst, mitsgaders ontwikkeling van het [illegible] dat en het voorgaande dienstjaar, welk tekort in den staat was [illegible] aanzienlijke som van *f* 9,496,781.34½ te bedragen, en ont-[illegible]

[illegible] door de mindere opbrengst der middelen, ten [illegible]	*f* 2,011,518.81½
[illegible], door het minder bedrag der koloniale stor[illegible] somma van	„ 7,485,262.53
alzoo te samen	*f* 9,496,781.34½

[illegible] van de voordragt echter tot regeling van 's Rijks openbare [illegible] de Tweede Kamer in hare zitting van den 27 Mei jl., gekomen [illegible] het besluit bij art. 111 der grondwet bedoeld, onaannemelijk [illegible], is daarmede tevens vervallen het voorgestelde middel tot dek[illegible] ontstane deficit, waaruit alzoo voor de Regering, in verband [illegible] eiligе verklaring, dat de aanvulling van het tekort tot verzeke[illegible] geregelden gang van zaken onmisbaar was te achten, de nood [illegible] ontstond, om eenig ander middel voor te stellen ter voorziening [illegible] oogenblikkelijke behoeften van de schatkist.

[illegible] strekkend wets-ontwerp, dat bij Koninglijke boodschap van [illegible] dezer maand aan de overweging der Tweede Kamer is aangeboden, [illegible] voorstel, om in het tekort over 1841 en 1842 te voorzien, door [illegible] de uitgifte van schatkist-biljetten, ter somma van *f* 9,500,000, [illegible] aan die, welke zijn daargesteld krachtens de wet van 27 De[illegible] (*Staatsblad* N°. 79,) en onder volkomen gelijke bepalingen [illegible] tot de controle der Rekenkamer en de bekendmaking van het in [illegible] gebragte bedrag dier schuldbrieven. Ten einde evenwel de gereede [illegible] van die effecten, zooveel dit noodig mogt worden bevonden, door [illegible] of provisie te kunnen aanmoedigen, is bij het ontwerp de [illegible] aangenomen, dat wegens de uit te geven schatkist-biljetten voor [illegible] kosten van uitgifte vijf ten honderd in het jaar in rekening gebragt [illegible] worden; terwijl eindelijk ter bestrijding van die uitgaven, mitsgaders [illegible] gedeelte der renten en kosten van uitgifte van de sints den aanvang [illegible] in omloop gehouden zes millioen schatkist-biljetten, bij het ont[illegible] aanvulling is voorgesteld van den betrekkelijken post der loopende [illegible] begrooting, tot een totaal beloop van *f* 463,750.

[illegible] overweging van deze voordragt in de afdeelingen der Kamer hebben [illegible] over het algemeen te kennen gegeven dat bij hen, in de gegevene [illegible] heden, tegen de daarstelling, bij wijze van tijdelijken maatregel, [illegible] nieuwe vlottende schuld, geene bedenkingen zouden bestaan, wan[illegible] slechts de overtuiging zouden verkregen hebben, dat die buiten[illegible] maatregel door de oogenblikkelijke behoefte van de schatkist gebie[illegible] dend gevorderd wordt. De meerderheid moest echter verklaren, dat zij die [illegible] nog niet had bekomen, en gaf daarom het verlangen te kennen, [illegible] opgave te ontvangen van den staat van 's lands kas op 1 Junij ll. [illegible], hares erachtens, het aangekondigde tekort op de diensten van 1841 en 1842 niet genoegzaam gejustificeerd, weshalve ook te dien opzigte nadere inlichtingen worden gevraagd. Voorts werden nog ten aanzien van der wet zelve de volgende bedenkingen in het midden gebragt:

1°. oordeelde men, dat de [illegible] niet duidelijk genoeg doorstraalt de strekking der voordragt tot tijdelijke voorziening in de behoeften van het oogenblik, door middel van het openstellen van een crediet;

2°. achtte men het noodzakelijk, om de bepalingen zelve der wet van den 27sten December 1840 in de wet over te brengen, in plaats van naar den [illegible] te verwijzen, hetgeen twijfel zou kunnen doen ontstaan omtrent de bedoeling des wetgevers;

3°. vond men geen noodzakelijkheid, ja achtte het zelfs bedenkelijk om het maximum der uitgaven wegens rente en kosten van uitgifte der te plaatsen schatkist-biljetten, op 5 ten honderd te stellen, en meende men dat daarvoor 4½ pCt. voldoende zoude zijn, gelijk het geval was geweest ten aanzien van de schatkist-biljetten, die uit kracht der wet van 1840 zijn uitgegeven; eindelijk

4°. vreesde men, dat de zamenvoeging van het benoodigde wegens rente en wegens kosten van uitgifte bij de verevening door de Algemeene Rekenkamer tot moeijelijkheden aanleiding zou kunnen geven, en gaf daarom in bedenking, om die uitgaven te splitsen, hetgeen ook voor regelmatiger werd gehouden.

Op deze bedenkingen, waarbij nog eenige andere aanmerkingen van meer ondergeschikt belang waren gevoegd, heeft de Regering bij hare memorie van beantwoording te kennen gegeven:

dat de noodzakelijkheid tot het onverwijld aanvullen van het te kort over 1841 en 1842 geacht moet worden genoegzaam gestaafd te zijn door de opgave, dat de kas niet voldoende is, om in de betalingen van de maand Julij aanstaande te voorzien;

dat de Regering niet kan inzien, op welken grond men geoordeeld heeft, dat het bestaande tekort op de inkomsten niet genoegzaam door haar gejustificeerd zoude wezen, zijnde overigens het juiste cijfer van dat tekort vóór de geheele afsluiting van de dienst van 1842 niet met zekerheid te bepalen;

dat het voorgestelde middel van daarstelling eener vlottende schuld uit zich zelf reeds van eenen *tijdelijken* aard zijnde, het derhalve niet volstrekt noodig scheen, om dit denkbeeld in de wet zelve uit te drukken, hetgeen ook om andere redenen minder geraden wordt geacht;

dat er evenmin noodzakelijkheid bestaat, om de bepalingen der wet van 27 December 1840 in derzelver geheel over te nemen, omdat toch bepaaldelijk gezegd wordt, dat de uit te geven schatkist-biljetten in alles aan die bij voorzeide wet bedoeld, gelijk zullen zijn;

dat de meerdere ruimte, welke de Regering verlangt met betrekking tot het bedrag der renten en kosten van uitgifte, eene noodzakelijke voorzorg is, welke zij niet vermag na te laten zonder hare verantwoordelijkheid in de waagschaal te stellen; en eindelijk,

dat alle moeijelijkheden ten aanzien van de zamenvoeging van het benoodigde wegens rente en wegens kosten van uitgifte zouden moeten vervallen, wanneer daarvan eene bepaling in de wet zelve opgenomen wierd, zoo als bij eene amplificatie op art. 3 van het ontwerp werd voorgedragen.

Dit antwoord in de afdeelingen der Kamer onderzocht en overwogen zijnde, hebben de leden over het algemeen verklaard hetzelve voor notificatie aan te nemen. Sommigen evenwel hebben daarbij tevens te kennen gegeven, dat die beantwoording geenszins voldoende is voorgekomen; dat onder anderen daarbij niet was opgelost het aangeduide bezwaar, hetwelk gelegen zou zijn in de uitgifte van schatkist-biljetten, onder meer bezwarende voorwaarden, dan de bereids in omloop gebragte; dat men ook, in verband met den geuiten wensch van onderscheiden leden, te vergeefs had gezocht naar eenige geruststellende verzekering ten aanzien van de meer algemeene verkrijgbaarstelling der uit te geven schuldbrieven; dat voorts de reden, waarom de strekking der onderhavige voordragt, als crediet-wet van eenen tijdelijken aard, niet in de wet zelve aangeduid zou mogen worden, door hen als weinig afdoende werd aangemerkt, en eindelijk dat zij alsnog moesten blijven volharden bij den wensch, om nadere inlichtingen te bekomen, zoo ten aanzien van het juiste bedrag van het ontstane tekort, als voornamelijk met opzigt tot den staat van de behoeften der schatkist.

En naardien op de mededeeling van die inlichtingen, door de groote meerderheid der leden, bij gelegenheid van de voorloopige beraadslagingen over het wets-ontwerp, mede bepaaldelijk is aangedrongen, zoo mag het als wenschelijk beschouwd worden, dat te dien opzigte, hetzij vóór of gedurende de openbare discussiën over de wet, alsnog zoo veel mogelijk aan het verlangen der leden voldaan worde.

Aldus vastgesteld in de centrale afdeeling, op Donderdag 15 Junij 1843.

— De Minister van Financiën, *Rochussen* heeft bekend gemaakt, dat de som der uitgegeven schatkistbiljetten beliep *f* 5,981,000.

— Den 18den dezer is de 25sten vergadering van de Evangelisch-Luthersche Synode gesloten.

— Heden heeft in de zitting van het Provinciaal Geregtshof van Zuid-Holland, de heer Mr. *L. Metman* in zake van *L. C. van Stenis*, beschuldigd van vergiftiging, breedvoerig de verdediging van den beschuldigde voorgedragen. In deze pleitrede heeft de verdediger als eerste punt betoogd, dat het regtens wetenschappelijk niet gebleken is dat de heer *J. Mouthaan*, ten gevolge van het gebruiken van spijzen, waarin zich arsenicum bevond, was overleden. Tot staving daarvan heeft de heer *Metman* zich niet alleen beroepen op de verklaringen van den Geneesheer *Sarphati*, in deze zaak als getuige *à décharge* opgetreden, maar ook op verschillende andere autoriteiten.

Ten aanzien van het tweede punt wil de heer *Metman* aannemen, dat de heer *Mouthaan* door arsenicum gestorven is; doch dan is, volgens hem, nog niet bewezen dat de beschuldigde de dader is van de gepleegde vergiftiging. Bij het betoog van dit tweede punt heeft de heer *Metman* onderscheiden aanwijzingen, door het Openbaar Ministerie in het midden gebragt, trachten te wederleggen. Ten 4 ure in den namiddag is de zitting geëindigd, zullende morgen de verdediging in deze zaak worden voortgezet.

— *Van den 17den dezer.* In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden, zijn de beraadslagingen over het ontwerp van wet *tot tijdelijke voorziening in de behoeften der schatkist*, voortgezet geworden.

De heer *van Akerlaken* verklaart zich voor het ontwerp. Het is het gevolg van de afstemming der conversie-wet. De behoefte is op dit oogenblik zoo dringend, dat er voor de rentebetaling op 1 Julij zorg moet gedragen worden. Ter voorkoming van grootere onheilen, neemt hij de voordragt aan, in het billijke vertrouwen, dat de nieuwe Minister en de Kamer de middelen zullen weten te vinden, om in de behoeften der schatkist zoo me-

gelijk buiten bezwaar der ingezetenen te voorzien, bovenal buiten bezwaar van den middenstand, die bereids zoo vele drukkende lasten te dragen heeft; terwijl het opleggen van nieuwe lasten, naar zijne meening, niet mogelijk is. De redenaar neemt deze gelegenheid te baat, om te doen zien, dat de mededeelingen door den Minister, nopens den ouden achterstand en het nieuwe tekort gegeven, volledig en allezins begrijpelijk waren, en dat derhalve de leden, die voor de conversie-wet hebben gestemd, niet op blind geloof en onbepaald vertrouwen zijn afgegaan; maar dat zij behoorlijke inlichtingen en ophelderingen hadden erlangd. Hij deelt eene opgave mede van den stand van 's Rijks geldmiddelen op 1 Januarij 1842, waaruit blijkt, dat er op dat tijdstip een tekort van ruim 30 millioenen bestond, hetwelk echter door de geldleening des jaars 1840, groot 18 millioen, gedeeltelijk wordt gedekt, zoodat er ruim 12 millioen ongedekt gebleven zijn. De redenaar acht het pligt, bij deze gelegenheid deze cijfers en daadzaken te constateren, omdat de Minister van Financiën weldra zal aftreden en het dan vast moet staan, welke inlichtingen en mededeelingen de Kamer heeft verkregen. Te goeder trouw gelooft hij, dat de gegevene ophelderingen overeenkomstig de waarheid waren. Hij achtte het te meer noodzakelijk dit te doen uitkomen, bij de optreding van eenen nieuwen Minister, die tot dusverre geheel vreemd aan de Financiën van den Staat was. Er bestaat bij hem geene reden, om ten aanzien der financiën eenig vertrouwen te koesteren, zoowel de ontvangsten als de uitgaven van den Staat worden door de Rekenkamer verantwoord. Het jaarlijks verslag van dat collegie, alsmede de jaarlijksche rekeningen, moeten aan de Kamer worden medegedeeld.

De heer *Luyben* beschouwt dit ontwerp als de eere wrange vrucht van de in zijn noodlottige verwerping van de conversie-wet. Hij betreurt alsnu, in de eerste plaats, de vermeerdering der rente van de nationale schuld, in stede van de aanzienlijke vermindering, die door de aanneming zoude zijn verkregen. Hij uit den wensch, dat weldra betere tijden zullen aanbreken, ten einde tot schulddelging en vermindering van rente te kunnen overgaan. Even als de vorige spreker, vermeent ook de heer *Luyben*, dat het tekort genoegzaam is gejustificeerd, en tevens, dat dit tekort werkelijk aanwezig is. Hij zegt de overtuiging daarvan door cijfers en berekeningen te hebben verkregen. Welk vertrouwen hij ook in den Minister van Financiën mogt hebben, zegt de spreker ook ten deze niet door een blind vertrouwen te zijn geleid. Spreker zegt, dat de Regering door een *fait accompli* (de afstemming van de conversie-wet), in moeijelijke omstandigheden is gebragt, ten gevolge waarvan zelfs de tegenwoordige Minister van Financiën, zijne portefeuille heeft vermeend te moeten nederleggen. Hij betreurt zulks, omdat die Minister, in wien hij vertrouwen stelde, de overtuiging had, door die conversie 's Rijks financiën op te beuren en de lasten der natie te verminderen. Ofschoon dit ook door de meerderheid der Kamer is wedersproken, zoo veel echter is reeds thans zeker, dat 's Rijks uitgaven alomme worden verlaagd. Hij vermeent, dat alsnu moeijelijker het verbroken evenwigt tusschen uitgaven en ontvangsten zal worden hersteld en uit de vrees, dat de Regering tot bereiking van dit doel, tot het voordragen van zware impopulaire belastingen hare toevlugt zal moeten nemen. Ofschoon dan ook diep betreurende de gevolgen der verwerping van de conversie-wet, zegt de spreker troost te vinden in het bewustzijn, dat hij door zijn votum de Regering niet in deze moeijelijke omstandigheden heeft helpen brengen. Hij verheugt zich, dat de Regering alsnu alleen de creatie van eene vlottende schuld heeft voorgedragen. Hoe groot ook de behoeften van het oogenblik zijn moge, zou hij zich nimmer met eene leening hebben kunnen vereenigen. De spreker verklaart ten slotte, met weerzin eene goedkeurende stem te zullen uitbrengen, vermits eene afstemming ook van dit ontwerp het treurig tooneel zou opleveren, dat de rente niet met 1 Julij zou kunnen worden voldaan. Hij acht zich verpligt de Regering niet in de ongelegenheid te brengen, welke buiten hare schuld zoude zijn ontstaan en zal mitsdien voor de wet stemmen.

De heer *van Dam van Isselt* zegt, dat de staathuishoudkunde eene voortreffelijke wetenschap is; hij acht het echter gevaarlijk, de theoriën daarvan ten allen tijde in practijk te willen brengen, zonder op tijden en omstandigheden het oog te slaan, kunnende men zich op die wijze dikwerf aan groote vergissingen blootstellen. Bij gelegenheid der discussiën over de conversiewet, is met ophef over die wetenschap gesproken. Men herinnert zich hierbij de geschiedenis van het schip, waarop eene epidemische ziekte heerschte en alle overledenen dadelijk over boord werden geworpen. Na een dier personen door de wetenschap voor dood was verklaard, werd hij over boord geworpen, ofschoon het ook bleek, dat hij nog vol leven en te redden ware geweest. Hij vermeent den val van de conversie-wet aan eene overdrevene mate van voorzigtigheid en overdreven wantrouwen te moeten toeschrijven. Spreker meent, dat men steeds in het oog houden moet, het kenmerkend onderscheid tusschen het vertouwen in het tegenwoordige bewind en het vertrouwen dat men in deze vergadering aan de oude Regering heeft zien geven. Spreker beschouwt met het lid uit Noord-Braband, het ontwerp als de eerste wrange vrucht der afstemming van de conversie-wet. Spreker had verwacht, dat de Regering nu reeds andere maatregelen zou hebben voorgesteld, als b. v. eene leening van 5 pCt., aflosbaar in 9 jaren, te vinden uit eene verdubbeling van de personele belasting en eene verhooging der grondbelasting met 3 pCt. In het tegenwoordig oogenblik blijft hem en de andere leden geen ander middel over, dan om het ontwerp aan te nemen. Hij verklaart dan ook het woord alleen te hebben opgevat, om ernstig te herhalen, dat de redding van het Vaderland niet denkbaar is zonder afdoende herziening der grondwet. De Regering staat op dit oogenblik zonder kracht tegenover de Kamers. Eene Regering mag niet zwak zijn. De staatsregeling moet zoodanig ingerigt worden, dat wij eene wezenlijke Vertegenwoordiging hebben. Want, welke ook de meening der ingezetenen van het Vaderland moge zijn, niemand verlangt, dat de Tweede Kamer, die slechts een tak der wetgeving is, regere. Dit is thans werkelijk het geval. De verwerping van eenige voordragt kan nu dien van het geheele ministerie ten gevolge hebben, zonder dat men overtuigd zij, dat het Volk het gevoelen van de meerderheid der Kamer deelt. Had er eene onbindbare Kamer bestaan, de staatsman, die alleen de verantwoordelijkheid van eenen uitgebreiden maatregel op zich genomen had, had zijne betrekking welligt niet nedergelegd. Zijne Exc. heeft daartoe besloten. De redenaar uit den wensch, dat de oorzaken, welke tot de aftreding van eenen Minister van Financiën hebben geleid, Zijne Exc. en de Kamer nimmer zullen berouwen. De spreker dringt er ten slotte op aan, dat eene herziening der grondwet, vóór de behandeling van alle andere financiële voordragten, plaats vinde.

De heer *van den Bosch* betreurt het innig, dat de wets-ontwerpen, tot regeling van de geldelijke aangelegenheden van den Staat, uit hoofde van redenen, geheel vreemd aan het onderwerp, worden afgestemd. Ten gevolge van de verwerping der conversie-wet, zullen er eerlang andere maatregelen worden voorgedragen en welligt eene verhooging van belastingen worden vastgesteld. Hij gelooft echter niet, dat de Regering den moed heeft, eene verhooging van belastingen, of eene verpligte vermindering van renten, voor te dragen. De Kamer zal een en ander niet dan in volstrekte noodzakelijkheid toestemmen. Er moeten middelen buiten bezwaar der Natie gezocht worden, alvorens tot eenigen wanhopigen maatregel te besluiten. De redenaar meent dat het ongegrond is, de redding alleen van bezuinigingen te verwachten. Door den onophoudelijken aandrang tot bezuiniging en de verpligting der Regering, om daartoe over te gaan, zijn er steeds te korten ontstaan.

De heer *Enschedé* verklaart, nog geenzins overtuigd te zijn geworden, dat hij bij de beraadslagingen der conversie-wet, ten voordeele waarvan hij gestemd heeft, gedwaald heeft. Hij zal het thans aanhangige ontwerp goedkeuren, daar er toch op de eene of andere wijze fondsen moeten worden gevonden, om de zaken aan den gang te houden. Daartoe bestaat dringende noodzakelijkheid. Zijns inziens kan er niet over het gemis van naauwkeurige opgaven betrekkelijk den achterstand, worden geklaagd, over min volledige kennis der financiën van den Staat. Het is toch, onder bekend, dat in de 30 millioenen ouden achterstand, door de in 1840 daargestelde voor 18 millioenen is voorzien, en dat de bewindslieden verklaard hebben, de overige 12 millioenen, zonder dat de betalingen daardoor behoeven te lijden ontberen. Er bestaat dienaangaande geene achterhoudendheid. Mogt men later hermunting overgaan, dan zal men de middelen daarvoor dienen te leveren. is eene aangelegenheid van latere zorg. Hij beschouwt de uitgifte van schatkist als het gereedste middel, om voor het oogenblik in het tekort van 1841 en 18 9[5] millioenen groot, te voorzien. Er is geen tijd van beraad. De 1ste handen. Bij deze gelegenheid acht hij zich verpligt, zijn leedwezen te betuigen naar het schijnt, eene aangelegenheid van het hoogste gewigt, de vereffening ten laste van Belgie, vooreerst op den achtergrond is geplaatst. In het waarachtig van den Staat is uitstel ten dezen onverantwoordelijk. De mogelijkheid tot bestaat op dit oogenblik zonder eenig bezwaar. Maar de schuld zou groot gevaar loopen, indien buiten 's lands eenig voorval van gewigt in de staatkundige wereld voorviel. Reeds bedraagt onze rentebetaling ruim 21 millioen guldens. Waar zou indien men weder voor 4 millioenen zou moeten zorg dragen. Eene bankbreuk het gevolg van zijn. De bewindsman, die zich aan het geldelijk beheer van onttrekt, heeft het ingezien. Hij heeft de Belgische schuld tot eene liquide schuld En hij heeft getracht, om van deze zeldzame gelegenheid gebruik te maken ten voordeele van de schatkist; te doen uitloopen. Hem blijft het aangename over, ook die gewigtige dienst aan het Vaderland te hebben willen bewijzen.

De heer *den Tex* acht eene beschouwing over de conversie-wet, bij de behandeling een ontwerp, hetwelk de strekking heeft, om in behoeften der schatkist te voorzien, ontijdig en ongepast. Wat aangaat de toepassing der wetenschap op aangelegenheden, meent spreker, dat die wetenschap, waar zij kan toegepast worden in practijk gebragt en hooggeschat.

Zijne Exc. *de Minister van Financiën* vangt aan met te herinneren, dat hij, bij de aanvaarding zijner hooge betrekking, den eed gezworen heeft, die met zijne ge wenschen overeenstemde, van steeds eerbied voor de grondwet te zullen betoonen eerbied brengt ook mede eerbied voor de uitspraken der Kamer. Zijne Exc. dezelve steeds en zal dit ook op het tegenwoordige oogenblik doen. Geen verwijt of verdriet over eene omstandigheid, die voorbij is. Dit meent Zijne moeten verklaren, dat het eenige goede stelsel, dat hem, Minister, bekend 's Rijks financiën te herstellen, de goedkeuring van de meerderheid der Kamer mogen wegdragen. Van den dag en het oogenblik, dat dit besluit is genomen Zijne Exc. beproefd, of met het behoud van het stelsel, op eene eenigzins andere hetzelfde doel zou kunnen bereikt worden; het doel, tot welks bereiking hij zijne rust zou hebben opgeofferd. Doch Zijne Exc. is tot de slotsom gekomen geen beter middel tot opbeuring der financiën kende en dat Zijne Exc. geene dragen, die strijdig zouden zijn met zijne overtuiging en zijne vroeger afgelegde ringen. Het is uit dien hoofde, dat Zijne Exc. verzocht heeft, dat de leiding geldmiddelen van den Staat aan een ander wierd toevertrouwd. Alvorens daartoe slaan, rustte op hem de pligt, te zorgen, dat 's lands crediet staande gehouden De behoefte der schatkist was dringend. Bij het tekort op den ouden achterstand het nieuwe tekort, waren de ontvangsten van dit jaar niet toereikende, om de taling van 1°. Julij te dekken. Ter beantwoording der bedenking, dat er geen middelen in de schatkist voorhanden zouden moeten zijn, zegt Zijne Exc. bedrag der in dezelve gedeponeerde fondsen, dat op 1°. Januarij 1842, 17 beliep, ten gevolge der uitkeeringen voor den Rijn spoorweg en voor de droog van het Haarlemmermeer, niet meer dan ruim 9 millioenen beloopen. Bij deze dringende behoefte, was de daarstelling eener vlottende schuld het doelmatigste Zijne Exc. vertrouwt, dat daardoor in de behoefte van het oogenblik zal worden zien. Hij hoopt, dat er later gelegenheid zal bestaan, dit tijdelijke papier te trekken, daar hij het niet raadzaam beschouwt, dat zoodanig papier voor zulk lange in omloop blijve. Hij hoopt, dat de daarstelling dezer wet het middel om het eensgezind overleg in den boezem van de Staten-Generaal zelve, en Regering en de Staten-Generaal tot stand te brengen, en op die wijze de verzekeren. Al mogt hem in zijne nieuwe betrekking meerder rust en zijne tegenwoordige te beurt vallen, zeker zou dit het geval niet zijn, het Vaderland niet wel ging.

Bij deze laatste gelegenheid dat Zijne Exc. in de vergadering het woord de Minister het niet ondoelmatig, kortelijk eenige hoofdpunten te herinneren door hem is verrigt. In een zeer moeijelijk tijdsgewricht aanvaardde Zijne Ministeriële betrekking. Hij deed dit niet, zonder te hebben aangenomen de taak, van den staat der financiën zonder eenige achterhoudendheid te doen om het Amort.-Synd. af te schaffen. Gerust durft Zijne Exc. het beweren, de staat der financiën zoo in het algemeen als in het bijzonder, zoo zeer bekend is, als tegenwoordig. Dit hebben de jongste beraadslagingen bewezen. De en naauwkeurigheid der opgaven is met cijfers aangetoond. Bij eene afzonderlijke is nog in den laatsten tijd de juiste staat van den ouden achterstand opgegeven finitieve regeling daarvan was vóór het einde des jaars door Zijne Exc. toegezegd Exc. stelt er prijs op, dat dit zoo veel mogelijk nog vóór zijne aftreding plaats Uit dien hoofde legt Zijne Exc. nog eene nadere nota over. Daaruit zal blijken, dat die achterstand tot 30 millioenen [illegible] gedekt zijn, en dat de 12 millioenen voorloopig nog niet worden gevorderd heeft Zijne Exc. eene nieuwe Instructie voor de Rekenkamer tot stand ge aanzien der pensioenen heerschte een te groot verschil van gevoelen, zelfs dat hij het mogelijk geacht heeft, dien aangaande nader eene voordragt aan te bestaande pensioenen zullen naar de grondslagen, door eene Staats-Commissie leden der Kamer behoorden, worden herzien. Zijne Exc. heeft getracht, belastingen op de meergegoeden over te brengen. Soms is dit den Minister gelukken. Overdrevene fiscaliteit is daar, waar de wet dit toestond, te Een nieuw tarief van regten op den in-, uit- en doorvoer is door hem voorbe den vervroegden overgang der uitgestelde in werkelijke schuld, is het nominaal der Staats-schuld, met 800 millioenen verminderd. De verschillen met Belgie bijzonder ingewikkeld waren, zijn opgelost en tot eene billijke afdoening gebragt schikking met Belgie getroffen, had Zijne Exc. vertrouwd, het middel te zullen dat zou hebben kunnen strekken, om het evenwigt tusschen ontvangsten en herstellen, zonder over te gaan tot eenige korting van renten, of tot ver eenige belastingen. Dat voorstel mogt de goedkeuring van de Kamer niet Zijne Exc. heeft geen ander middel kunnen vinden, om hetzelfde doel te be heeft geen middel willen voordragen, dat strijdig was met zijne overtuiging gere door hem afgelegde verklaringen. Hoe vriendschappelijk ook de toespraak zelfs van hen, die tegen de conversie-wet gestemd hebben, heeft hij gemeend aan den Koning, aan het Land en aan zich zelven verschuldigd was, zijn ontslag Het heeft Zijne Maj. behaagd, aan dit verzoek wel te willen voldoen. Zijne klaart, dat hij steeds de volbrenging van zijn pligt en het belang van het Vaderland op het oog gehad. Indien Zijne Exc. mogt gedwaald hebben, dan heeft hij goeder trouwe. Zijne Exc. hoopt, dat de toekomst zijne daden en han regtvaardigen. Met leedwezen heeft hij gedurende zijn beheer veel wantrouwen Moge het vertrouwen, onder zijnen opvolger, terugkeeren! Moge deze zijne taak vervullen tot bevordering van het welzijn van het dierbare Vaderland. zij over hem! Om hen tot de bedoelde bevordering in staat te stellen en de te verzekeren, beveelt de Minister het thans aanhangige ontwerp aan.

De heer *van Nes* heeft met diep leedwezen de aftreding van den hooggeachten vernomen. Intusschen beschouwt hij zijne aftreding wijs en doelmatig. Hij had middel tot herstel voorgedragen. Hij acht geen ander middel mogelijk. De Mi thans, de gronden van den constitutionelen regeringsvorm te kennen en te Hij hoopt, dat Zijne Exc. in de nieuwe betrekking, waartoe hij thans geroepen bewijzen van bekwaamheid zal geven, waarvan het Vaderland de vruchten pluk

Ter stemming overgegaan zijnde, is het ontwerp *aangenomen* met algemeene uitgenomen die van den heer *Kniphorst*.

Daarna wordt de vergadering gescheiden.

— In de zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van van de Tweede Kamer ontvangen het door dezelve aangenomen on tijdelijke voorziening in de behoeften der schatkist.

— Heden zijn bij het Provinciaal-Geregtshof van Zuid-Holland dooijen in zake *J. C. van Stenis*, beschuldigd van vergiftiging, en ten einde gebragt. Nadat de verdediger van den beschuldigde *Metman*, ten tweeden male het woord gevoerd had, is de behand zaak, die elf teregtzittingen heeft gevorderd, geëindigd. De bepaald op Vrijdag aanstaande, des morgens ten elf ure.

— Het genootschap tot bevordering der Bouwkunst, heeft te hare eerste algemeene vergadering gehouden, onder voorzitting van *D. D. Buchler*. Uit het verslag, door den Secretaris den heer *J.* uitgebragt, bleek, dat het genootschap 519 leden telt.

SPANJE.

In eenen bijzonderen brief uit Madrid wordt van den 6den meld, dat, daar de bemanning van de Spaansche stoomboot *Isabella* de oproerige beweging deel had genomen, de Engelsche schepen wateren van Katalonië door het Spaansche bestuur gemagtigd op die stoomboot jagt te maken. — De gemoederen te Madrid het bekend worden van deze magtiging ten hoogste ontstemd.

— In de *Gazeta de Madrid*, een blad dat onder het toevoorzigt der Regering staat, leest men, onder dagteekening van den 10den dezer:

De voorhoede der tegen Grenada bestemde legerafdeeling bevond zich den 7den op een uur afstands van die stad, waar de wanorde met iederen dag verschrikkelijker werd. De stad Santafé heeft zich tegen de insurgenten verklaard; alles duidde aan, dat de gewaande Gouvernements-Junta een einde had was. In Katalonie was alles rustig, met uitzondering van Reuss en een ander plaatsje, hetwelk de muitelingen op hunnen togt naar Montblanc hadden bezet. In de nabijheid van Barcelona had men 7 bataljons vereenigd; te Tarragona maakte men eene sterke afdeeling gereed, die hare operatiën tegen Reuss zoude combineren. Uit Lerida werden troepen naar hetzelfde punt gerigt. Aangaande Malaga wist men stellig, dat de junta op het punt was om zich in te schepen, en de ingezetenen hadden den Kapitein-Generaal verzocht soldaten te doen binnenrukken, ten einde de verschrikkelijke ongeregeldheden te verhoeden. Te Cadix is eene tweede poging tot wanorde mislukt; een der aanleggers der rebellie, de uitgevers van het dagblad *el Tiempo*, is door eenen soldaat gedood. Generaal *Ronda*, die in Andalusië commandeert, handhaaft zijne houding, waardoor den zamenzweerders ontzag wordt ingeboezemd.

— De laatste berigten in Frankrijk ontvangen, melden het al meer en meer veld winnen van den opstand tegen het tegenwoordig Ministerie en *Espartero*. Brieven uit Katalonie van den 9den melden, dat Lerida, Grenollers Manresa en andere steden tot den opstand zijn toegetreden. Door de centrale Junta der provincie Barcelona is eene proclatie uitgegeven van den volgenden inhoud, welke met veel geestdrift door de bevolking ontvangen is:

„Inwoners van de provincie van Barcelona. De edele hoop, welke de optreding van het Ministerie *Lopez* had doen ontstaan, is in een oogenblik vervlogen. De rijkste en bloeijendste provinciën van Spanje hebben eenen kreet van verontwaardiging doen hooren, en de provincie van Barcelona, steeds vaardig om het land en de Koningin te redden, heeft aan dien noodkreet beantwoord door het opsteken van eene vaan, tot het ten gids verstrekken aan de provinciën en tot het aan den dag leggen van hare gevoelens en van hare wenschen. De Junta neemt alzoo tot reddings-beginsel de staatsregeling van 1837, den troon van *Isabella II* en de oprigting eener centrale Junta, die de vereeniging moet zijn van het algemeen gevoelen der onderscheidene provinciën, die het juk van het Gouvernement van Madrid hebben afgeschud. De Junta heeft mitsdien besloten als volgt:

„1°. De provincie van Barcelona verklaart zich onafhankelijk van het tegenwoordige Gouvernement.

„2°. De provincie van Barcelona zal provicioneel bestierd worden door de Opperste Junta, in naam van H. M. Koningin *Isabella II*.

„3°. De functiën der Junta zullen een einde nemen zoodra men de Natie en de Koningin als gered zal beschouwen.

„Inwoners van de provincie van Barcelona, dapperen van het leger, wier eerste roeping bestaat in het verdedigen van het vaderland, dat de naauwste eendragt tusschen u heersche. De staatsregeling van 1837. *Isabella II*. De centrale Junta. Ziedaar de leus van uwe opperste Gouvernements-Junta."

DUITSCHLAND.

Te Frankfort zal in de tweede week van de herfstmis eene groote algemeene vergadering gehouden worden van het Genootschap *Gustaaf-Adolph*, hetgeen ten doel heeft, om de hulpbehoevende Protestantsche Gemeenten in Duitschland te ondersteunen. Onderscheiden takken van dat Genootschap hebben zich op vele plaatsen gevormd en men verwacht op de vergadering niet alleen afgevaardigden en vertegenwoordigers der Protestantsche kerken van alle Duitsche landen, maar ook uit het buitenland.

— Uit Frankfort schrijft men van 13 Junij, dat de stoomvaart op den Rhijn dit jaar zeer slecht gaat en onderscheidene maatschappijen weldra zullen moeten vallen; ook de drukte op de spoorwegen en in de badplaatsen liet zeer veel te wenschen over.

— Door het doen springen van een vaatje buskruid door een kuiper te Hanau (zie ons vorig nommer), is niet alleen hij zelf het slagtoffer geworden, maar ook nog vier personen, twee mannen en twee meisjes zijn daardoor omgekomen; men heeft zelfs van hunne lijken het spoor nog niet kunnen vinden.

— Men meldt uit Koppenhagen, dat uit de overgelegde staatsrekeningen blijkt, dat IJsland op onkosten te staan komt, zijnde in 1841 voor hetzelve 31,020 Rth. moeten uitgegeven worden, hetgeen 7000 meer was dan op het budget was bepaald. IJsland bevat 56,000 inwoners. Ook de Deensche bezittingen in Guinea komen den staat jaarlijks op 10,000 Rth. te staan, zonder nog de menschenlevens te rekenen, die jaarlijks verloren gaan. Men meent, dat het Deensch bestuur, nu er zich in Guinea slechts één Deensch beambte bevindt, die bezitting thans voor goed zal verlaten.

— De door de Russische Regering naar Ægypte gezondene geneeskundige Commissie heeft dezer dagen aan de Regering de hoogstbelangrijke tijding medegedeeld, dat hare proeven, om verpeste voorwerpen, door middel van warmte van alle smetstof te bevrijden, volkomen gelukt zijn. De Commissie vleide zich door uitgebreider proeven de werkzaamheid der warmtestof, als specifiek middel ter verdelging der pest besmetting, te bevestigen.

GROOT-BRITANNIE.

LONDEN den 14 Junij. Het huwelijk tusschen Prinses *Augusta* van Cambridge en den Erfgroothertog van Mecklenburg-Strelitz zal den 28sten dezer voltrokken worden.

— De Kroonprins van Wurtemberg, welke eene omreis door Engeland doet, zal aldaar tot Augustus verblijven.

— De aanvraag door het Ministerie van eene dotatie voor de Prinses *Augusta* van Cambridge heeft in het Lager-Huis eenige woordenwisseling doen ontstaan, daar men de aangevraagde som, zijnde 3000 £, eerst te betalen na den dood van haren echtgenoot, niet te groot vond, maar er opgemerkt werd, dat er jaarlijks aan met het Koninglijke Huis vermaagschapte Duitsche Vorsten en Vorstinnen bijna 200,000 £ werd uitbetaald. Eene motie echter van den heer *Hume* om in die dotatie vermindering te brengen, werd met 226 tegen 52 stemmen verworpen. Ondertusschen is men het in ééne zitting over dat ontwerp nog niet eens kunnen worden.

— Een voorstel van Lord *Russell*, om de wetten op den invoer van vreemde granen in committé te onderzoeken, en tevens een vast regt te stellen vervangd met dat van eene klimmende en dalende schaal is met 244 tegen [illegible] stemmen verworpen.

— De heer *O'Brien* zal den 27sten de volgende motie doen: dat dit gemeenlijke huis zich onverwijld in committé begeven zal, ten einde onderzoek te doen naar de oorzaken van de ontevredenheid, welke thans in Ierland heerschende is, en tevens zoodanig een stelsel van een billijk en een onpartijdig bestuur daar te stellen, hetwelk voor het vervolg aan het Iersche volk alle redenen tot wel gegronde klagten benemen zal.

— Door een faillissement te Bristol van *Harford* en *David*, groothandelaars in ijzer, zijn minstens 2000 werklieden van arbeid en brood verstoken.

— In de noordelijke districten van Portugal is het thans zoo onveilig en kunnen de Overheden zoo weinig bescherming verleenen, dat de bewoners van sommige plaatsen zelven de roovers en moordenaars vatten en hen, zonder vorm van proces, ter dood brengen.

FRANKRIJK.

Men wil weten, dat de Hertog *van Aumale*, binnen kort uit Afrika terug zou keeren, alsdan tot Gouverneur-Generaal van Algerie benoemd worden en den tegenwoordigen Gouverneur-Generaal den Maarschalksstaf zou ontvangen.

— De Kamer van Afgevaardigden heeft de wet tot het toestaan van 6,000,000 fr. goedgekeurd met 220 tegen 140 stemmen.

— In de Kamer van Afgevaardigden zijn de beraadslagingen geopend over de begrooting van uitgaven voor het jaar 1844.

— Het verspreide gerucht, dat *Abdel-Kader* gewond, ja zelfs reeds overleden zou zijn, schijnt, volgens sommige bladen, eene list te wezen, uitgestrooid door de Arabieren zelven, om den aftogt van dien Emir te beter te dekken en hem de gelegenheid te geven, heimelijk eenen nieuwen aanslag tegen de Franschen voor te bereiden.

— Door den natuurkundige *Arago* is dezer dagen aan de Akademie van wetenschappen bekend gemaakt, dat er eene niet onbelangrijke kwikzilvermijn ontdekt is in de omstreken van Toulouze, welke kennisgeving veel genoegen aan het publiek veroorzaakt heeft, om reden, dat het kwikzilver, wegens het toenemend gebruik van hetzelve, nog gedurig in prijs blijft stijgen.

— In ons nommer van 12 Junij hebben wij een artikel uit Parijs geplaatst, over de eenzame opsluiting in de gevangenissen, hetgeen ook de *Amsterdamsche Courant* bevatte, waaromtrent de volgende aanmerkingen door iemand aan voornoemd dagblad zijn ingezonden:

Het berigt, omtrent de gevangenis te Lausanne, moge, wat de dáár vermelde opgave van getallen betreft, geheel overeenkomen met hetgeen in de *Bibliothèque universelle de Genève*, van Februarij dezes jaars, gevonden wordt; maar het is geheel onwaar, dat, gelijk dit berigt inhoudt, men te Lausanne, eene proeve zou hebben genomen met het stelsel van eenzame opsluiting. De waarheid is, dat men, sedert jaren, in ééne en dezelfde gevangenis, de stelsels van Auburn en Pennsylvanie, welke met elkander geheel onvereenigbaar zijn, op de veroordeelden heeft toegepast, en dat aan deze onberadene wijze van handelen de nadeelen behooren te worden toegeschreven, welke daaruit zijn voortgevloeid. Immers blijkt het, uit alle officiële opgaven van gevangenissen, waarin uitsluitend het stelsel van Pennsylvanie is gevolgd, dat de afgezonderde opsluiting der veroordeelden, gedurende dag en nacht, gepaard met arbeid en den omgang met de beambten en andere daartoe bevoegde personen, het leven der gevangenen niet verkort, en onschadelijk is voor hunne verstandsvermogens; gelijk zulks dan ook door de Koninglijke Geneeskundige Akademie van Frankrijk, op het rapport eener speciale Commissie, is bevestigd.

Dit een en ander heeft dan ook het gevolg gehad, dat nu onlangs, niet slechts te Lausanne, maar in het geheele kanton Vaud, is besloten, om het *gemengde stelsel*, hetwelk zulke nadeelige resultaten opleverde, geheel vaarwel te zeggen, en tot de invoering van het stelsel van Pennsylvanie te besluiten. Het nieuwe strafwetboek bepaalt dien ten gevolge de reorganisatie der gevangenissen dienovereenkomstig. Ook te Genève zelf heeft men het aldaar vroeger gevolgde stelsel van Auburn geheel verlaten, en er is thans aldaar een gesticht in aanbouw, hetwelk 120 Pennsylvanische cellen bevatten zal.

Uit dit een en ander blijkt, dat, indien men niet onberaden genoeg is, om, hetgeen onvereenigbaar is, te willen vereenigen, en de stem des vooroordeelsen eene geheel verkeerde en onware voorstelling van zaken geenen ingang meer kunnen vinden, de waarheid eindelijk op elken tegenstand zegeviert, en dat zelfs in die landen, waarin men zich vroeger afkeerig betoonde van het stelsel van Pennsylvanie, dat stelsel thans, als eenig behoedmiddel, wordt erkend en aangenomen.

— Te Parijs houdt zich een speculant bezig, om een kapitaal van 25,000,000 fr. bijeen te brengen, en einde een grooten wintertuin op te rigten, welke steeds van bloemen en groenende planten en boomen zou voorzien zijn, even als die van het Palais Royal, en welke door winkels, koffijhuizen, restauratiën, dans- en concertzalen, boekerijen, schouwburg en badinrigting zou opgeluisterd worden. De toegang voor iedere wandeling zou op een frank bepaald worden.

PROMOTIEN AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 14 Junij, de Heer *C. W. Volgraff*, van 's Gravenhage, in de Medicijnen, na de verdediging zijner Dissertatie: *de Ptyalismo*.

Dienzelfden dag de Heer *A. P. P. Kist*, van 's Gravenhage, in de Medicijnen, na de verdediging zijner Dissertatie: *de Catharro Pulmonum Chronico*.

Nog op dienzelfden dag de Heer *G. F. C Dibbets*, met *Theses*.

MENGELINGEN.

ZWEDEN EN NOORWEGEN, IN DE 19e EEUW.

(*Vervolg van N°. 70.*)

De Djurgarden is een schiereiland van anderhalf uur omvang, met rotsen en bosschen bezaaid, ten oosten en aan de poorten der hoofdstad gelegen. De baai Saltsjon, zeer smal ten noordoosten van Stokholm, scheidt denzelven van dat gedeelte der stad, en aan die zijde is de Djurgarden door eene fraaije brug met de stad vereenigd. Men gaat er ook van de westzijde in fraaije bootjes of in schuiten heen, door vrouwen van de haven gestuurd wordende. De rij rotsen, welke zich ten zuiden uitstrekt, is met schoone lusthuizen bedekt, van waar men te gelijk de zee, het verhevenste gedeelte der stad en vooral de schilderachtige voorstad van Soderholm ziet. Het noorden en midden van den Djurgarden bevat bosschen en grasperken, welke met die van den Prater wedijveren, omgeven van sierlijke koffijhuizen, restaurants, kleine tooneelen, maneges, balzalen enz. Deze gebouwen vormen eene lange dubbele lijn te midden waarvan een prachtige weg voor koetsen en paarden loopt, met zijlanen voor de voetgangers, nagenoeg als die der Champs-Elysées te Parijs. Dit geheel van bosschen, rotsen waartegen de golven zich verbrijzelen, villa's den Italiaanschen hemel waardig, maken van den Djurgarden, de schoonste wandeling, welke eene hoofdstad aan hare inwoners kan aanbieden. Veronderstellen wij haar des Zondags, door duizende bezoekers verlevendigd; hoort het verre gedruisch der golven, de toonen van een aantal orkesten overmeesterende, welke op de groene weiden of onder de statige eiken tot het vermaak uitnoodigen, en men zal zich een flaauw denkbeeld van het geheel kunnen maken. Het is daar, waar alle klassen beurtelings voor den aanschouwer komen paraderen, dat men de schoonheid der Zweedsche vrouwen leert kennen. Zij zijn bijzonder bevallig in hare bewegingen. Het is de sierlijkheid der Parisiennes, met de regelmatige trekken der jonge meisjes van Tivoli en Albano. Bij compensatie voeren zij tot het uiterste een gebrek gemeen aan het schoone geslacht van alle landen: de ijdelheid. Geen meisje hoe gering ook dat er geenen prijs op stelt „*mejufvrouw*" genoemd te worden, en er zijn weinig kinderen, aan wien men niet, bij hunnen doopnaam, eenen bijnaam, uit het repertorium van *Linneus* getrokken, voegt, zoo als: *Leliënkrans*, *Laurierblad*, *Rozenknop* enz. De mannen zijn ook hiervan niet vrij te pleiten. De zucht naar titels en decoratiën is tot eene hoogte gebragt, welke alleen in Denemarken wordt overtroffen.

Het correctiehuis voor vrouwen, aan de poorten van Stokholm gelegen, is ook ruim de aandacht waardig. Deze groote inrigting, verscheidene honderde gevangene bevattende, is volkomen goed gelegen wat de gezondheid betreft. Zij bevat groote tuinen, ruime binnenplaatsen; het inwendige der verschillende gebouwen waaruit dezelve bestaat, is bijzonder goed verdeeld; de gangen, zalen, slaapvertrekken, zijn zoo zindelijk, zoo goed verlicht, dat men dezelve eer voor een goed gehouden gasthuis, dan voor eene gevangenis zoude aanzien. Dit correctiehuis, alleen voor vrouwen bestemd, wordt ook alleen door vrouwen beheerd en bediend. Onder de werkplaatsen,

onderscheidt men die voor de zijdeteelt, waarvan de geheele bewerking, ook de opvoeding der zijwormen en de bereiding der zijde onnetjes, door de gevangenen geschiedt. In de magazijnen zijn steeds groote hoeveelheden gehaspelde zijde aanwezig, welke door de fabrijkanten van Stokholm worden verbruikt. Andere zalen bevatten strooboedenfabrijken van alle vormen, van af de gemeenste tot de sierlijkste; werkplaatsen voor de vervaardiging van tapijten van de eenvoudigste tot de rijkste teekeningen; weefzalen voor gemeene stoffen, enz. Deze verschillende werkzaamheden, gevoegd naar de neiging van elke gevangene, hebben tot doel haar middelen van bestaan te verschaffen, zoodra zij de vrijheid zullen herkrijgen.

De inbreuken op de tucht en andere delicten door de gevangenen begaan, worden door eenzame afsluiting gestraft. Men kent er de geeselstraf niet. De cellen waarin zij alsdan worden opgesloten, hebben acht voet lengte op zes voet breedte, en worden van boven door een valraam verlicht. Dezelve hebben noch stoelen, noch tafel, en het bed bestaat alleen uit eene zware deken, welke op den grond ligt. De grootste pijniging is, dat zij daar niet kunnen werken.

De staat der overige steden en van het platte land in Zweden, is kwijnende even als die der hoofdstad. Elk jaar verhuizen eene menigte werklieden van Zweden naar Noorwegen om er op de hoeven werk te zoeken. Niet dat de landbouwer in het laatste land beter betaald is. In zekere verwijderde provien ontbreekt het aan handen, om dat de bevolking er schaarscher is dan de te bewerken grond gedoogt. Maar in Zweden doet zich het monopolie, tot in den landbouw, gevoelen. Ook ziet men de parias van het monopolie in het fabrijkwezen, tot de landbouwende klasse overgaan, door hunne concurrentie worden de dagluren van den landbouwer verminderd, zoodat zij door de hierdoor ontstane belemmering, een gering maar zeker loon in het land zoeken, alwaar men hunne armen behoeft.

(Vervolg hierna.)

*** P R O D E O.

Heden den Dertienden Junij 1800, *Drie en Veertig*, ten verzoeke van JOHANNA GEERTRUI HENSSEN, zonder beroep, wonende te Leyden, ten dezen domicilium kiezende ten Kantore van den Heer FREDRIK BOOY, Fz, *Procureur* bij de Arrondissements Regtbank te Leyden, aldaar wonende op de Haarlemmerstraat, Wijk 6 N°. 449, in deze zaak voor de Requirante occuperende, en krachtens eene ordonnantie van genoemde Regtbank van den *Een en Twintigsten April jl.*, behoorlijk *gratis* geregistreerd, waarbij zij gemagtigd is bij openbare Dagvaarding op te roepen hare twee Broeders WILLEM en HENDRIK, benevens hare Zuster GIJSJE HENSSEN, alsmede om in deze *kosteloos* te procederen, heb ik CORNELIS KAREL BIEGMAN, *Deurwaarder* bij de Arrondissements-Regtbank te Leyden, aldaar wonende op de Hoogewoerd, Wijk 3 N°. 466.

Voor de eerste maal Gedagvaard:

WILLEM, HENDRIK en GIJSJE HENSSEN, laatstelijk gewoond hebbende te Leyden, doch thans afwezig, doende mijn exploit bij aanplakking aan de deur der vergaderplaats van meergemelde Regtbank en aan het Huis der Gemeente aldaar, terwijl ik een gelijk afschrift heb overgegeven aan den Edel-Achtbaren Heer Officier bij meergemelde Regtbank, exploit doende op Z. E. A. Parquet en aldaar sprekende met Zijn Ed. Achtb., welke het oorspronkelijke met *gezien* heeft geteekend, en eindelijk nog bij insertie in de *Staats-* en *Leidsche-Couranten*, als de daartoe aangewezen Nieuwsbladen, ten einde:

Aangezien de Gedaagden sedert vele jaren deze stad hebben verlaten, zonder dat de Requirante eenige tijding van hun leven of dood bekomen heeft, zijnde hare Zuster in 1800 *Vijf* vertrokken, en haar Broeder HENDRIK in 1800 *Tien* in Franschen krijgsdienst getreden, door haren tweeden Broeder WILLEM in 1800 *Elf* gevolgd;

Aangezien de Eisscheresse als belanghebbende bevoegd is om te verzoeken dat de Regtbank verklare, dat er regtsvermoeden van het overlijden der gedaagden bestaat en dat wel van GIJSJE HENSSEN, sedert 1800 *Vijf*, van HENDRIK HENSSEN, sedert den *Eersten October* 1800 *Tien*, van WILLEM HENSSEN, sedert den *Zeventienden April* 1800 *Elf*;

Op *Dingsdag den Negentienden September* 1800 *Drie en Veertig*, of alsdan geen regtdag zijnde, op den eerstvolgende des voormiddags ten Elf ure voor gemelde Regtbank te Leyden in een der vertrekken op het Raadhuis te verschijnen of van hun aanwezen te doen blijken, zullende bij gebreke hiervan door de Requirante worden geconcludeerd ter rolle van voornoemde Regtbank, zoo als zij zal vermeenen te behooren. Des Derkosten en debet *f* 6 35.

(*Geteekend*) C. K. BIEGMAN, *Deurwaarder*.

Gezien bij mij Officier van Justitie. (*Geteekend*) D. TIEBOEL SIEGENBEEK.

Geregistreerd te Leyden den *Dertienden Junij* 1800 *Drie en Veertig*, Dl. 34, Fol. 96, V. 9, en debet aan regt en verhooging *een Gulden tien en een halve Cents*.

De Ontvanger (*Geteekend*) P. DE HAAN, Jr.

Voor afschrift:

C. K. BIEGMAN, *Deurwaarder*.

ROTTERDAM den 16 Junij. Ter vervulling der vacature, welke ontstaan zal door het emeritaat, aan den weleerw. heer *M. A. de Jongh* verleend, is heden door den Breeden Kerkeraad der Nederduitsche Hervormde Gemeente alhier, het volgende *Twaalftal* van Predikanten geformeerd: DD. *L. Proes*, Theol. Doct. te Leeuwarden; *C. Krabbe*, te Zutphen; *W. P. R. Bouman*, te Westzaandam; *D. Pijzel*, te Dordrecht; *H. L. Oort*, te Hoorn; *W. R. Veder*, Theol. Doct. te Dordrecht; *J. A. W. Molster*, te Utrecht; *W. Storm*, te Delft; *A. M. Berkhout*, te Vlaardingen; *P. de Goeje*, te Heerenveen; *J. F. Kuyper*, te Middelburg, en *A. C. C. de Jongh*, Theol Doct. te Waardenburg en Neêrijnen.

De Groote Kerkeraad der Nederduitsche Hervormde Gemeente te Haarlem heeft, uit het bestaande zestal van Predikanten, het volgend *drietal* gemaakt: DD. *A. van Witsenburg*, te Boskoop; *E. H. Cats*, te Almelo, en *A. C. de Meijier*, Th. Dr., te Arnhem.

GRONINGEN den 14 Junij. Door den Breeden Kerkeraad der Ned. Herv. gem. dezer stad is, ter vervulling der vacature, ontstaan door het emeritaat van den Wel-Eerw. Zeer Gel. Heer *J. P. A. Wintgens*, uit het vroeger vermelde *Twaaltal*, geformeerd het navolgende *Zestal* van Predikanten: DD *N. J. A. Roldanus*, Theol. Doct. te Schiedam; *C. Krabbe*, te Zutphen; *E. J. Diest Lorgion*, Theol. Doct. te Stiens; *W. Verwey*, te Winschoten; *H. Huysers*, Theol. Doct. te Pieterburen, en . . *Junius*, te Geervliet.

PRIJS-COURANT VAN EFFECTEN.

Amsterdam, Zaturdag 17 Junij 1843. Gebl.

NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½	pCt.	53 9/16	53 11/16	53 9/16
Dito Dito	5	„	99⅞		
Amortisatie-Syndicaat	4½	„	94⅛		
Dito Dito	3½	„	79		
Handel-Maatschappij	4½	„	136½		
Nieuwe Dito	4½	„			
Oost-Indische Leening	5	„	98⅞	99	98 15/16
Aandeelen Rijn Spoorweg	4½	„			
Dito Haarlemmer		„			
Dito Rotterdammer		„	54½		
Haarlemmermeer	5	„			
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	„	17 11/16	18	17 11/16
Dito bij Dito, onbep. stukk.		„	16⅞	16 11/16	
Dito Coup.		„	20⅛	20⅛	
Dito	3	„	27¼	27⅛	27⅛
Passive		„			
Deferred		„			
Fransche Uitgestelde		„			
RUSLAND, Obl. *Hope en Comp.* 1798 en 1816	5	„	106⅝		
Dito Dito 1828 en 1829	5	„			
Certificaten bij dito 1831 en 1833	5	„			
Dito bij *Hope*	4	„	89	89⅛	
Certificaten te Hamburg	5	„			
Inschrijving in Assignatiën	6	„			
Certificaten van Dito	6	„	70		
OOSTENRIJK, Obl. *Goll en Comp.*	5	„			
Negotiatie Metalliek	2½	„			
Dito Dito	5	„	107⅞		
NAPELS, Certificaten	5	„			
Dito in *Napels*	5	„			

DE PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG BINNEN LEYDEN.

Zaturdag, 17 *Junij* 1843. Van 28 tot 33 à 34 gulden.

BROODZETTING VOOR DE STAD *LEYDEN*,

Ingaande Maandag den 19. *Junij* 1843.

Maximum van den prijs, waar *niet boven*, maar *wel beneden*, zal mogen worden verkocht, ingevolge Koninklijk besluit, van den 25 Januarij 1826, (*Staatsblad* N°. 5) en de dispositie van H. H. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, van den 5 December 1828, (*Provinciaalblad* N°. 161.)

Het *Roggebrood*, van *zuivere rogge* gebakken, wegende 3 Ned. ponden, op . 35 cents.
Een pond vijf oncen, op 17½
Het *Tarwebrood*, *beste soort*, wegende een Nederl. pond, op . . . 31
Vijf oncen, op 15½
Het *Franschbrood*, van een Nederl. pond, op . . . 31
Vijf oncen, op 15½
Het *Huisbak*, wegende een Nederl. pond, op . . . 27
Vijf oncen, op 13½
Het *minste soort* of zoogenaamd *krop uit de zak*, van een Ned. pond, op . 28
Vijf oncen, op 14

Alles gebakken overeenkomstig art. 2 van het Reglement op het Bakken en Verkopen van Brood, gearresteerd den 21 September 1842.

Leyden, den 15. Junij 1843.

Burgemeester en Wethouders der Stad Leyden,

D U R I E U.

Ter ordonnantie van dezelve,

v. PUTTKAMMER.

*** Op den 21 Junij 1843, 's namiddags ten *een* ure, zal Dr. R. G. B. HUIZEN VAN DEN BRINK, in het *Groote Auditorium*, eene Zevende laatste Openbare Voorlezing houden,

Over de noodzakelijkheid der Wijsbegeerte en hare beoefening.

*** Ondertrouwd: F. C. L. E. C O M T E, [illegible]
TREKVLIET bij *Rijswijk*, EN
16 Junij 1843. C. H. C. ROLLANDET.
Eenige Kennisgeving.

*** Ondertrouwd: B. J. FORNARA, *Apotheker*
LEYDEN EN
16 Junij 1843. A. C. B. FRENAY.
Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene als bijzondere Kennisgeving aan te nemen.

*** Ondertrouwd: Mr. J. L. KLAVERWYDEN
SOETERWOUDE. EN
16 Junij 1843. E. J. HOLSCHER.
Eenige Kennisgeving.

*** Ondertrouwd: J. F. L. C H E T, JUNR.
van *Leyden*;
ALPHEN, EN
den 16den Junij 1843. M. VERMEULEN.
Eenige Kennisgeving.

*** Voor de blijken van deelneming mij bij de bevalling mijner Echtgenoote betoond, betuig ik langs dezen weg mijnen opregten dank.

LEIDEN 18 Junij 1843. W. H. VAN BREE, *Med. Doctor*.

*** *Burgemeester en Wethouders der Stad Leyden*, brengen bij deze ter kennis der belanghebbenden, dat op Maandag den 19den Junij aanstaande, des middags ten twaalf ure, op het Raadhuis in het openbaar zal plaats hebben de UITLOTING van zoo vele OBLIGATIEN der gevestigde schuld, ten laste dezer Stad, als het bedrag der voor de vereffening en aflossing dier schuld in dit jaar beschikbare som zal toelaten, — alles in overeenstemming met het daartoe betrekkelijk PLAN, gearresteerd bij den Raad, op den 13den Junij 1839, en nader gewijzigd op den 9den Maart 18[illegible]

Leyden den 15 Junij 1843.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

D U R I E U.

Ter Ordonnantie van dezelve,

VAN PUTTKAMMER.

*** De Rangschikking in het Faillissement van J. VAN BREE, is met de bewijzen ter Griffie der Arrondissements-Regtbank alhier nedergelegd.

Leyden, 17 Junij 1843.

De Curator,

Mr. N. SIKKEL GROOS.

*** Degenen, die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan wijlen den Heer C. H. LA LAU, *in leven Med. en Chir. Doctor alhier*, gelieven daarvan opgave of betaling te doen aan Mr. J. G. LA LAU, op het Rapenburg, Wijk IV N°. 863, te Leyden.

*** *De Luit.-Colonel, commanderende het Res. Bat. 5de Reg. Inf.*, is voornemens om op Vrijdag den 23. dezer, des middags ten 12 ure, op deszelfs Bureau in de Kazerne aan de Witte Poort, publiek AAN TE BESTEDEN, de leverancie van AARDAPPELEN, ten behoeve van gezegd Bataillon, van en met den 1. Julij 1843, tot en met den 30. Junij 1844. Conditiën en Voorwaarden zullen van *heden* af aan, op het voorschreven Bureau ter lezing liggen.

*** J. BUSE, te Leyden, berigt aan zijne geëerde Begunstigers, als dat hij door tusschenkomst van voorname Handelhuizen echte en puike soorten van ROODEN- en WITTEN WIJNEN, alsmede MUSKAAT en verder vele fijne soorten van WIJNEN, per Anker en per Fles tot zeer aannemelijke Prijzen kan leveren. En heeft ook weder versche MINERALE WATEREN aangekregen. Brieven *franco*.

*** L E T W E L !

FINALE EN BILLIJKE UITVERKOOP VAN LINNENS EN TAFELGOED,

WEGENS SPOEDIG VERTREK NAAR AMERIKA.

Daar ons vertrek op *Woensdag* bepaald is, zoo gelooven wij nog van het geëerde Publiek met een talrijk bezoek vereerd te zullen worden, en wie het zich verzuimen niet van die zuivere en goedkoope Goederen gekocht hebben, wat zoo verbazend billijk is, komt nooit weer.

GEBR. HIRSCHBERG & C°., van *Berlin*.

Uitgepakt, Breedestraat, Wijk 4 N°. 337.

*** Een HEER en KIND, verlangt Inwoning en Kost bij fatsoendelijke BURGERLIEDEN, binnen de Stad Leiden, tot billijken prijs. Adres *franco* Brieven bij den Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK.

*** OP EENE DER MOOISTE BUITENCINGELS,

biedt men op billijke voorwaarden voor een Heer een Gemeubleerde KAMER aan, met of zonder Kost naar verkiezing. Te bevragen in Persoon of per Briefje onder Letter S, bij den Boekhandelaar D. J. COUVÉE, op de Mare, alhier.

*** DRIE KERKORGELEN, voor kleine Gemeentens, TE KOOP, waaronder *twee* onlangs te zamen gesteld, en een reeds vroeger elders bezigd zijnde. Alsmede DRIE SOLIDE HUISORGELEN, allen te bevragen bij de Orgelmakers LOHMAN N. A. ZONEN, te Leyden, Oude Vest N°. 395, bij wien tevens eenige ervarene WERKLIEDEN in het vak arbeid bekomen kunnen, aanvrage *franco*.

*** Op Vrijdag den 23 Junij 1843, des morgens ten 10 ure, zal aan de Haven alhier, in het openbaar op *Credjet* worden Verkocht, een partij IJPEN, ESSEN en andere HOUTWAREN, bestaande in: Beschoeijing Palen, Platen, Planken, Balken, Ribben Raamhout, Slagers Vleeschblokken, Smids Aanbeeld Blokken, Kuipers Hout, als: Duigen en Bodems, van onderscheiden soorten, Scheepmakers Kromhout Knietjes. Zullende in [illegible] ter bezitgiging gereed liggen.

Bij de Wed. ANTHONY DE KLOPPER EN ZOON, te Leyden.